

NR 2 2022

Syckoslantén

TIDNINGEN OM
PENGAR & SPARANDE
FRÅN SWEDBANK &
SPARBANKERNA
ÅRSKURS 4-6

ROLIGA
OCH SNÅLLA!

**Dorsa kämpar
mot mobbning**

VILL DU SITTA I EN
KORV MED BRÖD-SOFFA?

Poster:
Måneskin

LÄRARHANDLEDNING

STOM

LÄRARHANDLEDNING till Lyckoslanten NR 02 2022

LYCKOSLANTEN riktar sig till barn i årskurs 4–6. Den handlar om ekonomi, entreprenörskap och engagemang och svarar på frågor som till exempel: Vad är privatekonomi? Hur når jag mina drömmar? Vad vill jag förändra i mitt liv och i samhället?

FÖR ATT UNDERLÄTTA för dig som lärare att jobba vidare med Lyckoslanten har vi tagit fram idéer till roliga och lärorika lektioner att använda i din undervisning utifrån tidningens artiklar. Uppgifterna utgår från läroplanens syften och kunskapskrav samt syftar till att stärka entreprenörskapet i skolan.

”En viktig uppgift för skolan är att ge överblick och sammanhang. Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt vilja till att pröva egna idéer och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar ett förhållnings-sätt som främjar entreprenörskap.”

”Entreprenörskap i skolan är ett pedagogiskt förhållningssätt i klassrummet. Arbetsformerna stimulerar fantasi och skapande. Inre drivkrafter och motivation är viktigt för det entreprenöriella lärandet i alla åldrar, från förskola till vuxen-utbildning. Centralt är att sätta det eleverna gör i ett sammanhang och se till helheten. Ämnesövergripande tematiska arbetssätt där elever tar ansvar för sitt lärande och där resultatet kan vara till nytta utanför skolan är karaktäristiskt. Samarbete med aktörer utanför skolan gör skolarbetet mer verklighetsanknutet.”

OM ENTREPRENÖRSKAP FRÅN SKOLVERKET

I DET HÄR KOMPENDIET finns några färdiga lektionstips som du kan göra med din klass. Eleverna kan även själva arbeta med frågeformuläret som finns på sidan 22 inne i tidningen. Frågorna bygger på Lyckoslantens innehåll. I vissa fall hittas svaren på tidningssidorna – andra frågor kräver egen efterforskning. Facit finns upp och ner på sidan 24. Facit på korsord och sudoku finns på vår sajt.

VI HOPPAS att ni tycker att Lyckoslanten är ett kul och värdefullt inslag i skolvardagen. Lärarhandledningen finns även som pdf på www.lyckoslanten.se.

TILL SIST: Vi skickar ut tidningen till alla skolor med undervisning i årskurs 4-6 som finns med i Skolverkets register. Antalet tidningar till varje skola baseras på Skolverkets register. Om du vill beställa fler eller färre tidningar, ändra adress eller något annat distributionsrelaterat: maila till lyckoslanten@vi.se. Ett antal lärarhandledningar skickas till alla skolor som får tidningen. Behöver din skola fler lärarhandledningar finns den som pdf att läsa eller skriva ut på www.lyckoslanten.se

NI ÄR ALLTID VÄLKOMNA att höra av er till oss på lyckoslanten@vi.se med idéer, synpunkter och frågor! Och du, kika gärna in på vår webbsida: www.lyckoslanten.se!

1. TA ANSVAR PÅ NÄTET

Bygger på artikeln *Envishet är vår superkraft*, på sidorna 4–7.

ÄMNE: Samhällskunskap.

SYFTE: Uttrycka och värdera olika ståndpunkter i till exempel aktuella samhällsfrågor och argumentera utifrån fakta, värderingar och olika perspektiv.

CENTRALT INNEHÅLL: Hur man agerar ansvarsfullt vid användning av digitala och andra medier utifrån sociala, etiska och rättsliga aspekter.

ÖVNINGAR: Läs artikeln tillsammans med eleverna och prata om begreppet att vara en youtuber. Vad betyder det – och hur kan man bli en sådan. Hur gick det till att just Yumi och Tomu blev just youtubers? Fortsätt sedan samtalet genom att föra in det mera på vilka värderingar som kan vara viktiga och vilket ansvar man har när man driver en populär Youtubekanal.

Skriv upp meningen "Ansvar på nätet" på tavlan och runt det vad eleverna säger är viktigt kring detta. Be dem även motivera varför de tycker så.

Låt eleverna jobba i par eller i grupper och be dem fundera på frågorna nedan:

- Vad menas med ordet värderingar?
- Vilka värderingar är viktiga för Yumi och Tomu?
- Vilka värderingar tycker ni är viktiga när man är på nätet?

Det kan sedan skriva upp det som de kommer fram till. Förslagsvis kan man låta eleverna göra som tavlor som ni därefter kan hänga upp på väggen. Presentera för varandra.

OM DU HAR TID: Fråga eleverna vad deras Youtubekanal skulle handla om. Resonera om vad som gör att en kanal blir populär och vad det krävs av den eller de som driver den.

Låt sedan eleverna få jobba i par eller grupper för att göra en plan för sin egen Youtubekanal. Det är viktigt att de även funderar över vilka värderingar de vill ska styra och hur de ska säkerställa att det blir så. Låt eleverna få vara kreativa och välja olika sätt för att beskriva sin plan.

Låt dem sedan presentera för varandra.

TIPS: Kanske kan ni till och med starta en Youtubekanal för klassen som ni kan ta gemensamt ansvar för?

2. VÅR EGEN MELODIFESTIVAL

Bygger på *Siffror i världen – Eurovision song contest*, på sidan 16.

ÄMNE: Musik och svenska.

SYFTEN: Analysera och samtala om musikens uttryck i olika sociala, kulturella och historiska sammanhang. (Musik)

Läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften. (Svenska)

CENTRALT INNEHÅLL: Musik tillsammans med bild, text och dans. Hur olika estetiska uttryck kan samspela. (Musik)

Lässtrategier för att förstå och tolka texter från olika medier samt för att urskilja texters budskap, både de uttalade och sådant som står mellan raderna. (Svenska)

ÖVNINGAR: Läs tillsammans om alla olika fakta kring Eurovision song contest som ni hittar i artikeln. Fråga eleverna om det är något speciellt som de tycker är intressant eller kanske överraskande. Be dem sedan att söka efter egna fakta kring Eurovision som inte finns med i artikeln. Här kan det vara roligt att arbeta i par eller grupper.

Sedan kan de få presentera för varandra och ni kan skriva upp alla upptäckta fakta på tavlan.

Gör en egen melodifestival med egna valda låtar. Eleverna ska välja en musikvideo som de själva om tycker, samt hitta låttextern till som hör till och sedan göra en analys av den. De kan förslagsvis arbeta utifrån dessa punkter.

- Vad heter låten?
- Vad handlar den om?
- Vilket är budskapet?
- Vad säger texten mig?
- Vad är det som gör att jag tycker om denna låt?

Nu är det dags för dem att presentera sina bidrag för varandra och samtidigt ge en bild av låten utifrån sin analys av den.

Ni kan spela upp alla musikvideos (eventuellt får eleverna bara välja en minut så det inte blir för långt) och i förväg kan ni ha förberett röstningslappar där ni använder samma system som i stora Eurovision för att få fram en vinnare. Man får inte rösta på sitt eget bidrag.

Detta kan bli en festlig heldag för klassen.

GÄSTKRÖNIKAN

Låt dina elever skriva krönikor till Lyckoslanten!

KOPPLING TILL LÄROPLANEN:

"Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt tal- och skriftspråk så att de får tilltro till sin språkförmåga och kan uttrycka sig i olika sammanhang och för skilda syften."

"Undervisningen ska bidra till att stärka elevernas medvetenhet om och tilltro till den egna språkliga och kommunikativa förmågan. Undervisningen ska också bidra till att eleverna får förståelse för att sättet man kommunicerar på kan få konsekvenser för andra människor. Därigenom ska eleverna ges förutsättningar att ta ansvar för det egna språkbruket."

ÄMNE: Svenska.

Läsarna får hjälpa oss att skapa innehållet i tidningen. Vill dina elever skicka in krönikor?

Alla klasser som vill är välkomna att skicka in komplett material till oss på lyckoslanten@vi.se.

Vi väljer ut en text som publiceras i Lyckoslanten.

NÅGRA EXEMPEL PÅ ÄMNEN:

Sopsortera bättre

Vego är bäst!

Varför får jag inte ha mössa inomhus?

Sluta klaga på BTS!

Mall

Här är en mall för dig/er som vill skriva en krönika. Dessa sektioner ska finnas med och anpassas till ämnet.

1. KRÖNIKA

En personlig text där skribenten utgår från sina egna erfarenheter. Ska vara tankeväckande och/eller underhållande. Vanligtvis skriver man i jag-form och har en poäng som man vill få fram och försöker få till i en rolig eller tänkvärd slutkläm.

Be eleverna att hitta ett aktuellt ämne att skriva om, eller berätta om en situation eller upplevelse.

Några tips:

- Var inte rädd för att ha åsikter eller att vara rolig. En krönika ska vara lättläst. Den får gärna vara underhållande, intressant och lite provocerande. Men inte elak mot andra, förstås.
- Var personlig. Använd dig av egna erfarenheter. "När jag skulle byta skola grät jag mig till sömns varje natt – men det gick bra sedan!" eller "Igår när jag gick till affären såg jag en tiggare. Synen gjorde mig så..."
- **VIKTIGT:** En krönika är ingen faktatext. Skolarbetet om vikingatiden kan inte vara en krönika.

Att leverera: Text på cirka 1500 tecken, inklusive blanksteg.

2. FAKTA OM SKRIBENTEN

En krönika får mer liv om man får veta lite mer om avsändaren bakom texten.

Att leverera: Faktaruta som innehåller:

Namn, ålder, skola, intressen och "min/vår hälsning till Sveriges mellanstadieelever".

Vi behöver ert material senast:

1/6
2022

3. LISTA MED 3 TIPS som är relaterat till ämnet. Det

kan vara tips eller en topplista. Till exempel: Till krönika om att vi inte ska slänga så mycket mat – **3 sätt att bli (kli)matsmart**. Till krönika om att vara kär i sin idol – **3 bästa låtarna med xxx**. Roligast är om tipsen inte är för lika varandra.

Att leverera: 3 tips eller liknande, med max två meningar till varje tips.

4. FOTO

Färgbild på skribenten/skribenterna. Närbild eller i halvfigur (se exempel ovan).

Att leverera: Ett högupplöst foto på författaren/författarna (det får vara flera som skriver tillsammans).

Maila ert material (eller frågor) till: lyckoslanten@vi.se

BRA ATT TÄNKA PÅ:

FOTON Det räcker att ta bilder med en smartphone eller Läsplatta, om ni inte vill eller kan fotografera med andra kameror. Se till att ljuset är bra och att människor tittar in i kameran. Bilder bifogas separat i mail.

TEXTER Alla texter levereras samlade i **en och samma word-fil**.

MALLFÖRSLAG FÖR KRÖNIKA:

RUBRIK Den större överskriften som lockar till läsning och berättar vad artikeln handlar om.

INLEDNING Ger en bakgrund till ämnet, ett citat, eller kanske bara börja mitt i en situation, som: "Jag står mitt i stallet och förstår ingenting. Var har Chaplin tagit vägen?"

BRÖDTEXT Krönikans största del. Själva resonerande texten.

AVSLUTNING Sammanfattning av krönikans innehåll och gärna en slutsats som kopplar ihop texten med inledningen: "Jag kommer aldrig att glömma Chaplin."

3. DINA OCH MINA RÄDSLOR

Bygger på artikeln *Världsläskigt*, på sidorna 8-9.

ÄMNE: Svenska.

SYFTEN: Formulera sig och kommunicera i tal och skrift. Läs och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften

CENTRALT INNEHÅLL: Berättande texter och poetiska texter för barn och unga från olika tider, från Sverige, Norden och övriga världen. Texter i form av skönlitteratur, lyrik, dramatik, sagor och myter som belyser människors villkor samt identitets- och livsfrågor.

ÖVNINGAR: Just nu är det mycket som händer i världen och som oroar våra elever. Det är inte alltid så lätt att förstå varför vuxenvärlden agerar som den gör och det är viktigt för våra elever att få prata om detta utifrån sina perspektiv. Denna artikel är en god hjälp för att lyfta elevernas olika rädslor utan att på förhand välja vad det är de ska prata om. Tillsammans med detta använder man poesi som ett redskap för att kunna uttrycka sig eller att förstå andras känslor och tankar.

Börja med att läsa artikeln tillsammans med eleverna och samtala sedan utifrån dessa punkter:

1. Vilka rädslor hade barnen som vi läste om?
2. Vilka rädslor har ni?
3. Vad gör ni när ni känner er rädda?
4. Hur kan man prata om sina rädslor och med vem brukar ni göra det?

Prata med eleverna om att man kan beskriva sina tankar och känslor med hjälp av dikter och poesi. Red också ut begreppen så att de får en känsla för vad detta är. Förslagsvis kan du bildgoogla på nätet med hjälp av frasen "Dikter om rädslor". Då får du upp en hel del dikter som ni kan läsa tillsammans. Kanske via projektor på väggen. Läs med inlevelse och känsla.

Fråga eleverna vad de tänker när de hör en dikt och vad de tror att den som skrivit dikten vill förmedla.

OM DU HAR TID: Nu är det dags för eleverna att skriva egna dikter med tema kring sina personliga rädslor – var tydlig med att dikter inte behöver rima, annars finns risken att man fastnar i form istället för i innehåll. Ha förslagsvis på stämningsfull musik i klassrummet när de ska arbeta.

Låt dem gärna illustrera och dekorera sina dikter och sedan presentera dem för varandra.

ÖVERGRIPANDE LÄROPLANSKOPPLING

”Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt vilja till att pröva egna idéer och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar ett förhållningssätt som främjar entreprenörskap.”

”Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Skolan verkar i en omgivning med många kunskapskällor.”

”Eleverna tar personligt ansvar för sina studier och sin arbetsmiljö, kan lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt sätt.”

Lyckoslantens lärarhandledning

görs av

CHRIS QWIST

som är lärare, specialpedagog och läromedelskonsulent.

Boka föreläsning

Förra året träffade Swedbank och sparbankerna 92 700 elever och gav utbildning i privatekonomi. Initiativet Ung ekonomi vänder sig både till grundskolan och gymnasiet.

Läs mer och boka en föreläsning på swedbank.se/ungekonomi